

एम.ए. (संस्कृते) चतुर्थषण्माससत्रम्
(M.A. in Sanskrit Fourth Semester)

चतुर्थषण्माससत्रेऽपि वेदसाहित्यदर्शनप्राकृतादिभाषाख्याश्चत्वारो वर्गाः सन्ति । छात्रच्छात्रीभिस्तृतीयषण्माससत्रे यो वर्गो गृहीतः स एव वर्गश्चतुर्थषण्माससत्रेऽध्येतव्य इति ।

एम.ए. (संस्कृते) चतुर्थषण्माससत्रम्
(क) वेदवर्गः

प्रथमप्रश्नपत्रम्

(संहिता, ऋग्वेदभाष्यभूमिका च)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

ऋग्वेदसंहिता (1.8-11 सूक्तानि)- सायणभाष्यानुसारि व्याख्यात्मकमनुशीलनम्

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

ऋग्वेदभाष्यभूमिका-सायणः (वेदानामपौरुषेयसिद्धितः ग्रन्थान्तं यावत्) व्याख्यात्मकञ्चाध्ययनम्

तृतीयो वर्गः (III Unit)

विहितग्रन्थयोरुपनिबद्धविषयाणां समीक्षात्मकमध्ययनम्

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

पाश्चात्यवेदभाष्यकाराणां परिचयः

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. ऋक्सूक्तवैजयन्ती (ह. दा. वेलणकर सम्पादिता)
2. ऋग्वेदः (चार भाग)- सातवलेकरभाष्यसहिताः
3. ऋग्वेदभाष्यभूमिका- राम अवध पाण्डेय
4. ऋग्वेदभाष्यभूमिका- श्रीजगन्नाथपाठकः
5. संस्कृतवाङ्मय का बृहद् इतिहास-वेद खण्ड- प्रो. वी.वी. चौबे

द्वितीयप्रश्नपत्रम्

(ब्राह्मणं मीमांसा च)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

ऐतरेयब्राह्मणम् (प्रथमपञ्चिकायाश्चतुर्थपञ्चमाध्यायौ)-
मूलपाठस्य व्याख्यात्मकमध्ययनम्

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

ऐतरेयब्राह्मणस्य विहितांशस्य समीक्षात्मकमध्ययनम्

तृतीयो वर्गः (III Unit)

अर्थसङ्ग्रहः (प्रयोगविधितः ग्रन्थान्तपर्यन्तम्) मूलपाठस्य व्याख्यात्मकमध्ययनम्

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

अर्थसङ्ग्रहस्य विहितभागोपनिबद्धविषयाणां समीक्षात्मकमध्ययनम्

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. अर्थसङ्ग्रहः-लौगाक्षिभास्करः - पं. दयाशङ्कर शास्त्री
2. अर्थसङ्ग्रहः-लौगाक्षिभास्करः - डॉ. कामेश्वरनाथमिश्रः
3. ऐतरेय-ब्राह्मणम्- ट्रान्सलेटेड बाई एम. हाग
4. ऐतरेय-ब्राह्मणम्- ट्रान्सलेटेड बाई ए.बी. कीथ
5. ऐतरेयालोचनम्- पं. सत्यव्रत सामश्रमिभट्टाचार्यः
6. ऐतरेय-ब्राह्मण-एक अध्ययन- नाथूलाल पाठक
7. ऐतरेय-ब्राह्मण (हिन्दी अनुवाद)- गङ्गाप्रसाद उपाध्याय
8. संस्कृत वाङ्मय का बृहत् इतिहास (वेदखण्ड का केवल ब्राह्मणविमर्शांश)
9. सामवेदीय ब्राह्मणों का परिशीलन- डॉ. ओम् प्रकाश पाण्डेय
10. धर्मशास्त्र का इतिहास- पाण्डुरङ्ग वामन काणे

तृतीयप्रश्नपत्रम्

(गृह्यसूत्रं शिक्षा च)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

पारस्करगृह्यसूत्रम् (द्वितीयकाण्डस्य सप्तमीकण्डिकापर्यन्तम्)-
मूलपाठस्य व्याख्यात्मकमध्ययनम्

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

उपर्युक्तग्रन्थांशस्य समीक्षात्मकमनुशीलनम्

तृतीयो वर्गः (III Unit)

याज्ञवल्क्यशिक्षा (163-199 श्लोकाः) व्याख्यात्मकमध्ययनम्

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

शिक्षाविषयकं समीक्षात्मकमध्ययनम्

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. पारस्करगृह्यसूत्रम्- आचार्यसुधाकरमालवीयः
2. पारस्करगृह्यसूत्रम्- डॉ. वेदपाल
3. याज्ञवल्क्यशिक्षा- डॉ. नरेश झा
4. शिक्षासङ्ग्रहः- आचार्य रामप्रसाद त्रिपाठी

5. धर्मशास्त्र का इतिहास- पी.वी. काणे (प्रथम भाग)

चतुर्थप्रश्नपत्रम्

(निरुक्तं प्रातिशाख्यं वैदिकव्याकरणञ्च)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

निरुक्तम्-द्वितीयसप्तमाध्यायौ (मूलपाठस्य व्याख्यात्मकमध्ययनम्)

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

उपर्युक्तग्रन्थांशस्य समीक्षणम्

तृतीयो वर्गः (III Unit)

ऋग्वेदप्रातिशाख्यम् (उव्वटभाष्यसहितम्)

(तृतीयचतुर्थपटले, षोडशपटलञ्च-व्याख्यात्मकमध्ययनम्)

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

वैदिकव्याकरणम्

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. निरुक्तम् (निघण्टुभाष्य, दुर्गाचार्यवृत्तिसहितम्)- मुकुन्द झा।
2. निरुक्तम् (1-7 अध्यायाः)- हिन्दी टीकासहितम् - उमाशङ्कर शर्मा “ऋषिः”।
3. ऋग्वेदप्रातिशाख्यम् (उव्वटभाष्यसहितम्)- प्रो. वीरेन्द्र कुमार वर्मा।
4. वैदिकव्याकरण- डॉ. उमेशचन्द्र पाण्डेय।
5. सिद्धान्तकौमुदी (वैदिकीप्रक्रिया)- डॉ. उमाशङ्कर शर्मा “ऋषिः”।

पञ्चमप्रश्नपत्रम्

(निबन्धः, अपठितांशः, अनुवादश्च)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

संस्कृतेन निबन्धः

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

संस्कृतेन स्वशास्त्रविषयको लघुनिबन्धः

तृतीयो वर्गः (III Unit)

अपठितसंस्कृतांशाः (वेदादिसम्बद्धाः)

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

हिन्द्याऽऽङ्गलभाषया वाऽनुवादः

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. पुरुषसूक्तभाष्यसङ्ग्रहः- डॉ. शिवशङ्कर अवस्थी।
2. वेदशाखापर्यालोचनम् - किशोर मिश्र
3. वेदाङ्गतिहासः- डॉ. नरेश झा।
4. वेदनिर्झरी- डॉ. पुष्पा गुप्ता
5. ऐतरेयालोचनम्- सत्यव्रत सामश्रमी
6. प्रबन्धप्रकाशः- डॉ. मङ्गलदेव शास्त्री
7. प्रबन्धमञ्जरी- हृषीकेश भट्टाचार्य

मौखिकी परीक्षा (Viva-Voce) अङ्काः- 100

एम.ए. (संस्कृते) चतुर्थषण्माससत्रम्

'ख' साहित्यवर्गः

प्रथमप्रश्नपत्रम्

(काव्यालङ्कारशास्त्रम्)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

ध्वन्यालोकः (लोचनसहितः) प्रथमोद्योतः (चतुर्दशकारिकातः-
एकोनविंशतिकारिकां यावत्) मूलपाठस्य व्याख्यात्मकमध्ययनम्

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

व्यक्तिविवेकः- प्रथमविमर्शः (एकविंशतिकारिकागद्यतः प्रथमविमर्शान्तं यावत्)-
मूलपाठस्य व्याख्यानात्मकमध्ययनम्

तृतीयो वर्गः (III Unit)

अलङ्कारसर्वस्वम् - (षोडशसूत्रतो द्वात्रिंशसूत्रपर्यन्तम्)-
मूलपाठस्य व्याख्यानात्मकमध्ययनम्

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

ग्रन्थत्रयोपनिबद्धविषयाणां समीक्षात्मकमध्ययनम्

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. ध्वन्यालोक (लोचनसहितः)-आनन्दवर्धनः- रामसागर त्रिपाठी
2. ध्वन्यालोक- आचार्य विश्वेश्वर
3. व्यक्तिविवेकः- महिमभट्टः (प्रथम विमर्शः)- डॉ. देवर्षि सनाढ्यः
4. व्यक्तिविवेकः- महिमभट्टः (प्रथम विमर्शः)- डॉ. ब्रह्मानन्द त्रिपाठी
5. अलङ्कारसर्वस्वम्-रुय्यक-(सञ्जीवनी टीका)- डॉ. रामचन्द्र द्विवेदी।
6. महिमभट्ट- डॉ. ब्रजमोहन चतुर्वेदी।
7. श्रीबालकृष्णभट्ट-प्रणीत अलङ्कारसार-समीक्षण- प्रो. बृजेशकुमारशुक्लः

द्वितीयप्रश्नपत्रम्

(नाट्यशास्त्रं नाटकञ्च)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

दशरूपकम्, सावलोकम्- (तृतीयप्रकाशः) मूलस्य व्याख्यात्मकमध्ययनम्

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

दशरूपकम् सावलोकम्- (चतुर्थप्रकाशः) व्याख्यात्मकमध्ययनम्

तृतीयो वर्गः (III Unit)

मृच्छकटिकमुद्राराक्षसयोः नाट्यशास्त्रीयमध्ययनम्

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

संस्कृतनाट्यपरम्पराया ऐतिहासिकमनुशीलनम्

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. दशरूपकम् (अवलोकटीकायुतम्)- धनञ्जयः- डॉ. भोलाशङ्करव्यास
2. दशरूपकम् (अवलोकसहितम्)- धनञ्जयः- श्रीनिवासशास्त्री
3. मृच्छकटिकम्-शूद्रकः- डॉ. जगदीशचन्द्र मिश्र
4. Mṛcchakatikam of Sūdraka- R.D. Karnadhar
5. मुद्राराक्षस-विशाखदत्तः- श्री परमेश्वरदीनपाण्डेयः
6. Mudrarakshas of Visakhadutta- R.D. Karnadhar
7. महाकवि शूद्रक- डॉ. रमाशङ्कर तिवारी
8. मुद्राराक्षसः (संस्कृतहिन्दीव्याख्यासहितः)- डॉ. सत्यव्रत सिंह
9. विशाखदत्त- डॉ. मातृदत्त त्रिवेदी

तृतीयप्रश्नपत्रम्

(आधुनिकसंस्कृतसाहित्यम्, अभिनवकाव्यशास्त्रञ्च)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

पद्मिनी-प्रथमप्रकाशः (प्रथमद्वितीयविकासे) मूलपाठस्य व्याख्यात्मकमनुशीलनम्

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

जानकीजीवनम् (प्रथमसर्गः)- व्याख्यात्मकमध्ययनम्

तृतीयो वर्गः (III Unit)

अभिनवकाव्यालङ्कारसूत्रम्- प्रथमाधिकरणम्- व्याख्यात्मकमध्ययनम्

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

सम्बद्धाधुनिककाव्यशास्त्रविषयाणां समीक्षात्मकमध्ययनम्

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. पद्मिनी - पं. मोहनलालशर्मापाण्डेयः
2. जानकीजीवनम् - अभिराजराजेन्द्रमिश्रः
3. अभिनवकाव्यालङ्कारसूत्रम् - प्रो. राधावल्लभ त्रिपाठी

चतुर्थप्रश्नपत्रम्

(रसगङ्गाधरो रसालोचनञ्च)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

रसगङ्गाधरः (प्रथमाननम्)- ध्वनिसामान्यभेदपर्यन्तम्

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

रसगङ्गाधरः (प्रथमाननम्)- रसस्वरूपतः शान्तरसपर्यन्तम्

तृतीयो वर्गः (III Unit)

सम्बद्धग्रन्थस्य काव्यस्वरूपादिविषयाणां समीक्षात्मकमध्ययनम्

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

सम्बद्धग्रन्थस्य रससिद्धान्तानां समीक्षात्मकमध्ययनम्

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. रसगङ्गाधरः (प्रथमाननम्)-पण्डितराजजगन्नाथ- पण्डित बदरीनाथ झा
2. रसस्वरूप-निरूपणम् - डॉ. मदनमोहन अग्रवाल
3. भारतीय साहित्य की रूपरेखा- डॉ. भोलाशङ्करव्यास
4. भारतीयसाहित्यशास्त्र और काव्यालङ्कार- डॉ. भोलाशङ्करव्यास

पञ्चमप्रश्नपत्रम्

(निबन्धः अपठितांशः, अनुवादश्च)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

संस्कृतेन निबन्धः

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

संस्कृतेन स्वशास्त्रविषयको लघुनिबन्धः

तृतीयो वर्गः (III Unit)

अपठितसंस्कृतांशाः (साहित्यादि-विषयकाः)

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

संस्कृतेनाऽनुवादः

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. अभिनवभारतम् - म.म.पं. रामावतार शर्मा
2. शङ्करजीवनारख्यानम् - पं. सौ. क्षमा राव
3. भारतविजयनाटकम् - म.म.पं. मथुरा प्रसाद दीक्षित
4. शिवराजविजयम् - अम्बिकादत्त व्यास
5. 'अशोकविजयम्', 'सीताभ्युदयम्', 'कैकेयीविजयम्' (लघुनाटकानि)- डॉ. रामजी उपाध्याय
6. संस्कृत निबन्धावली- डॉ. रामजी उपाध्याय
7. साहित्यशास्त्रीयो निबन्धः- वेदव्यास शुक्ल

मौखिकी परीक्षा (Viva-Voce) अङ्काः- 100

एम.ए. (संस्कृते) चतुर्थषण्माससत्रम्
'ग' दर्शनवर्गः

प्रथमप्रश्नपत्रम्

(न्यायशास्त्रम्)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

सिद्धान्तमुक्तावली (प्रत्यक्षखण्डः-पञ्चत्रिंशत्कारिकातः खण्डसमाप्तिं यावत्)-
मूलपाठस्य व्याख्यात्मकमध्ययनम्

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

अधीतसिद्धान्तमुक्तावलीविषयाणां समीक्षात्मकमध्ययनम्

तृतीयो वर्गः (III Unit)

न्यायबिन्दुः (प्रत्यक्षखण्डः-द्वादशसूत्रात्समाप्तिं यावत्)

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

पठितन्यायबिन्दुनिबद्धविषयाणां समीक्षात्मकमध्ययनम्

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. न्यायसिद्धान्तमुक्तावली- विश्वनाथतर्कपञ्चानन- पं. ज्वाला प्रसाद गौड
2. न्यायसिद्धान्तमुक्तावली- विश्वनाथतर्कपञ्चानन टीकाकार- गजाननशास्त्री मुसलगाँवकर
3. न्यायबिन्दु- व्याख्याकार- श्रीनिवास शास्त्री
4. न्यायपरिचय-फणिभूषणतर्कवागीश- किशोरनाथ झा
5. उद्योतकर का न्यायवार्तिक- एक अध्ययन- डॉ. दयानन्द शास्त्री
6. न्यायदर्शनम् - गौतम, हिन्दीटीकाकार- ठाकुर उदय नारायण सिंह

द्वितीयप्रश्नपत्रम्

(पूर्वमीमांसोत्तरमीमांसा च)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

अर्थसङ्ग्रहः (प्रयोगविधितो ग्रन्थसमाप्तिं यावत्)-
मूलपाठस्य व्याख्यात्मकमध्ययनम्

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

ब्रह्मसूत्र-शाङ्करभाष्यम् ('शास्त्रयोनित्वात्', 'तत्समन्वयात्' चेति सूत्रद्वयस्य भाष्यम्)-
मूलस्य व्याख्यात्मकमध्ययनम्

तृतीयो वर्गः (III Unit)

वेदान्तपरिभाषा (उपमानपरिच्छेदाद् अनुपलब्धिपरिच्छेदं यावत्)

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

ग्रन्थत्रयोपनिबद्धविषयाणां पठितांशानां समीक्षणात्मकमध्ययनम्

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. अर्थसङ्ग्रहः- लौगाक्षिभास्करः- डॉ. कामेश्वरनाथमिश्रः
2. अर्थसङ्ग्रहः- लौगाक्षिभास्करः- प्रो. वाचस्पतिउपाध्यायः
3. ब्रह्मसूत्र-शाङ्करभाष्यम्- हिन्दी भाष्यकार- यतिवर भोले बाबा
4. ब्रह्मसूत्र-शाङ्करभाष्यम्- अनन्तकृष्णशास्त्री
5. वेदान्तपरिभाषा- श्रीगजाननशास्त्री मुसलगाँवकर
6. वेदान्तपरिभाषा- व्याख्याकार- पं. आनन्द झा
7. The System of the Vedant- Dr. Paul Derksen

तृतीयप्रश्नपत्रम्

(शिवाद्वैतं योगदर्शनञ्च)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

विमर्शिनी (भास्करीसहिता)-द्वितीयखण्डः- आगमाधिकारः (प्रथमाह्निकम्)-
मूलपाठस्य व्याख्यात्मकमनुशीलनम्

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

विमर्शिनी (भास्करीसहिता)-द्वितीयखण्डः- आगमाधिकारः (द्वितीयाह्निकम्)-
मूलपाठस्य व्याख्यात्मकमनुशीलनम्

तृतीयो वर्गः (III Unit)

पातञ्जलयोगसूत्रम् (साधनपादः)- एकोनत्रिंशत्सूत्रात् पञ्चपञ्चाशत्सूत्रपर्यन्तम्-
मूलस्य व्याख्यात्मकमध्ययनम्

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

काश्मीरशैवदर्शनयोगदर्शनयोर्विषयाणां समीक्षणम्

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. विमर्शिनी (भास्करीसहिता) अभिनवगुप्तः- प्रो. अय्यर तथा डॉ. के.सी. पाण्डेयः
2. पातञ्जलयोगसूत्रम् (व्यासभाष्यसहितम्)-पतञ्जलिः- प्रो. सुरेशचन्द्र श्रीवास्तव
3. भारतीयदर्शन का इतिहास (पञ्चम भाग)- डॉ. एस.एन. दास गुप्त
4. Abhinavagupta- Dr. K.C. Pandey
5. योग सिद्धान्त एवं साधना- डॉ. हरिकृष्ण शास्त्री दातार

चतुर्थप्रश्नपत्रम्

(विशिष्टाद्वैतदर्शनम्)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

श्रीभाष्यम् (1.1.1)- महासिद्धान्ततः प्रथमसूत्रव्याख्यानान्तपर्यन्तम्-
मूलस्य व्याख्यात्मकमध्ययनम्

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

श्रीवचनभूषणम् (31-63 सूत्राणि)- मूलस्य व्याख्यात्मकमध्ययनम्

तृतीयो वर्गः (III Unit)

श्रीभाष्यश्रीवचनभूषणयोः पठितांशानां समीक्षणम्

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

आलवाराणानामाचार्याणां च चरितालोचनम् (कुलशेखरविष्णुचित्तगोदाभक्ताङ्घ्रिरेणु-
मुनिवाहनपरकालवेदान्तदेशिकात्रेयरामानुजलोकाचार्यवरवरमुनयः)

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. श्रीभाष्यम्-रामानुजाचार्यः, टीकाकार- ललित कृष्ण गोस्वामी
2. श्रीवचनभूषणम् - लोकाचार्यः- श्रीगदाधररामानुजः (वरवरमुनिटीकायुतम्)
3. प्रपन्नामृतम्- अनन्ताचार्यः
4. श्रीमद्भार्गवोपपुराणम्- अध्ययनं सम्पादनञ्च- प्रो. बृजेशकुमारशुक्लः
5. प्राक्रामानुजीयम्- डॉ. टी. विजय राघवाचार्यः
6. भारत के बारह आलवार- पा. वेङ्कटाचारी
7. आत्रेयरामानुज-दर्शन- डॉ. दीपक कुमार

पञ्चमप्रश्नपत्रम्

(निबन्धः अपठितांशः, अनुवादश्च)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

संस्कृतेन निबन्धः

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

संस्कृतेन स्वशास्त्रविषयको लघुनिबन्धः

तृतीयो वर्गः (III Unit)

अपठितसंस्कृतांशाः (भारतीयदर्शनविषयकाः)

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

हिन्द्याऽऽङ्ग्लभाषया वाऽनुवादः

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. भारतीय दर्शनम् - डॉ. शशिप्रभाकुमार
2. सौन्दर्यलहरी- शङ्कराचार्यः- डॉ. ब्रह्मानन्द त्रिपाठी
3. ललितासहस्रनामभाष्यम् - भास्कररायः- श्रीभारतभूषण
4. औचित्यजीवनम् - आचार्य मायाप्रसाद त्रिपाठी
5. आत्मतत्त्वविवेकः- केदारनाथ त्रिपाठी
6. तन्त्राधिकारिनिर्णयः- प्रो. अशोककुमारकालिया

मौखिकी परीक्षा (Viva-Voce) अङ्काः- 100

एम.ए. (संस्कृते) चतुर्थषण्माससत्रम्
'घ' पालिप्राकृतवर्गः

प्रथमप्रश्नपत्रम्

(पालिबुद्धवचनसाहित्यम्)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

सुत्तनिपातः (उरगवग्गं- 7-12 सुत्तानि) व्याख्यात्मकमध्ययनम्

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

दीघनिकायः (महापरिनिब्बानसुत्तं- 4-6 भाणवारानि)
व्याख्यात्मकमध्ययनम्

तृतीयो वर्गः (III Unit)

संयुत्तनिकायः (कोसलसंयुत्तं- 13-25 सुत्तानि)
व्याख्यानात्मकमध्ययनम्

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

उक्तग्रन्थत्रयस्य विषयाणां समीक्षात्मकमध्ययनम्

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. सुत्तनिपातः- धर्मरक्षित भिक्षु
2. दीघनिकायः- भिक्षु जगदीश काश्यप
3. संयुत्त निकायः- द्वारिका दास शास्त्री
4. Pali Literature and language- Dr. W. Geiger
5. मज्झिमनिकायः (1-5 भाग)-हिन्दी अनुवाद- बौद्धभारती-सुधी प्रकाशन, वाराणसी

द्वितीयप्रश्नपत्रम्

(पालिकाव्यसाहित्यं व्याकरणञ्च)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

महावंसो (पञ्चमपरिच्छेद)- व्याख्यात्मकमध्ययनम्

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

मिलिन्दपञ्चो (लक्खणपञ्चो)- व्याख्यात्मकमध्ययनम्

तृतीयो वर्गः (III Unit)

उक्तग्रन्थद्वयस्य विषयाणां समीक्षात्मकमध्ययनम्

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

पालिव्याकरणम्-सामान्याध्ययनम्

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. मिलिन्दपञ्चो- हिन्दी अनुवादसहित-बौद्ध भारती सुधी प्रकाशन, वाराणसी
2. महावंसो- द्वारिका दास शास्त्री
3. कच्चायनव्याकरण- लक्ष्मीनारायण तिवारी

तृतीयप्रश्नपत्रम्

(प्राकृतकाव्यम्)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

गाथासप्तसई (गाथासप्तशती)-101-200 गाथाः

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

गडडबहोचयनिका- 96 गाथातः चयनिकान्तपर्यन्तम्

तृतीयो वर्गः (III Unit)

सेतुबन्धं (प्रथमाश्वासः)- 33 गाथातः आश्वासान्तं यावत्

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

उक्तग्रन्थत्रयोपरि समीक्षात्मकमध्ययनम्

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. गाथासप्तशती-हाल, हिन्दी अनुवादक- डॉ. जगन्नाथ पाठक
2. गाथासप्तशती-हाल, हिन्दी टीकाकार- श्री नर्मदेश्वर चतुर्वेदी
3. गडडबहोचयनिका- डॉ. सत्यव्रत सिंह
4. सेतुबन्धम्- प्रवरसेन (रामदास भूपति टीका), सम्पादक- पं. शिवदत्त
5. सेतुबन्धम् - (हिन्दी अनुवाद सहित)- सम्पादक- डॉ. रघुवंश
6. सेतुबन्ध-एक सामान्य अध्ययन- डॉ. राजाराम जैन
7. गडडबहो- वाक्पतिराज- सम्पादक- प्रो. नरहरि गोविन्द
8. सेतुबन्ध महाकाव्य का आलोचनात्मक अध्ययन- डॉ. रामजी राय

चतुर्थप्रश्नपत्रम्

(नाट्यप्राकृतम् व्याकरणञ्च)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

मृच्छकटिकम् (1-6 अङ्काः) प्राकृतांशानां- व्याख्यात्मकमध्ययनम्

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

विक्रमोर्वशीयम् (चतुर्थाङ्कः)- व्याख्यात्मकमध्ययनम्

तृतीयो वर्गः (III Unit)

उभयोर्नाटकयोः पठितांशानां समीक्षणम्

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

प्राकृतव्याकरणस्याऽध्ययनम्

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. मृच्छकटिकम् - शूद्रक, हिन्दी टीकाकार- डॉ. जगदीश चन्द्र मिश्र
2. मृच्छकटिकम् - शूद्रक, टीकाकार- डॉ. गङ्गासागर राय
3. विक्रमोर्वशीयम् - कालिदास- पं. परमेश्वरदीन पाण्डेय
4. विक्रमोर्वशीयम् - कालिदास, अंग्रेजी अनुवाद- एम.आर. काले
5. प्राकृतप्रकाशः- वररुचिः, हिन्दी टीकाकार-मथुरा प्रसाद, सम्पादक- जगन्नाथ शास्त्री होशिंग
6. प्राकृत भाषाओं का व्याकरण- ले. रिचर्ड पिशाल

पञ्चमप्रश्नपत्रम्

(निबन्धोऽपठितांशः, अनुवादश्च)

अङ्काः - 100

प्रथमो वर्गः (I Unit)

प्राकृतेन, पालिभाषया संस्कृतेन वा निबन्धः

द्वितीयो वर्गः (II Unit)

प्राकृतेन पालिभाषया वा स्वशास्त्रविषयको लघुनिबन्धः

तृतीयो वर्गः (III Unit)

अपठितपालिप्राकृतांशाः

चतुर्थो वर्गः (IV Unit)

पालिप्राकृतांशयोर्हिन्द्याऽऽङ्गलभाषया वाऽनुवादः

संस्तुत-ग्रन्थाः

1. पञ्चमधु- डॉ. कोमलचन्द्र जैन
2. पालिनिबन्धावली- डॉ. हरिशङ्कर शुक्ला
3. पालिसाहित्य का इतिहास- डॉ. भरत सिंह उपाध्याय
4. प्राकृत भाषा और साहित्य का आलोचनात्मक इतिहास- डॉ. नेमिचन्द्र शास्त्री
5. वज्जालगं- जयवल्लभ- हिन्दी अनुवादक- पं. विश्वनाथ पाठक
6. समराइच्चकहा-हरिभद्रसूरि, सम्पादक- डॉ. हर्मनयाकोबी

मौखिकी परीक्षा (Viva-Voce) अङ्काः- 100